

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5To/9/2016
Identifikačné číslo spisu:	9515100188
Dátum vydania rozhodnutia:	15.06.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:9515100188.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci proti obžalovanému Š. C. pre pokračovací zločin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 15. júna 2017 v Bratislave prejednal odvolanie obžalovaného Š. C. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica z 18. marca 2016, sp. zn. BB - 3T 31/2015, a rozhodol

rozhodol:

I. Podľa § 321 ods. 1 písm. b/, c/, f/ Tr. por. z r u š u j e s a napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

II. Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. v e c s a v r a c i a Špecializovanému trestnému súdu, pracovisko Banská Bystrica, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „ŠTS BB“) rozsudkom z 18. marca 2016, sp. zn. BB - 3T 31/2015, uznal obžalovaného Š. C. v bodoch 1/ a 2/ vinným z pokračovacieho zločinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 4 písm. a/ Tr. zák. spáchanom v jednočinnom súbehu s obzvlášť závažným zločinom subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1, ods. 6 písm. a/ Tr. zák. na nasledovnom skutkovom základe:

1/ ako konateľ Q. s.r.o., R., IČO: XXXXXXXX (ďalej „Q.“) podal dňa 30. apríla 2008 na regionálnom pracovisku Pôdohospodárskej platobnej agentúry (ďalej len „PPA“) v Košiciach v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013, opatrenie 1.2 žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku na realizáciu projektu „Skladovanie, technické a technologické zabezpečenie výroby“, kód projektu 120KE0800130, financovaného z prostriedkov Programu rozvoja vidieka (EAFRD) a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky a následne dňa 15. októbra 2008 podpísal zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. KE 00130, pričom v prílohe č. 14b žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku úmyselne uviedol údaje týkajúce sa nákladov na nákup technológie na spracovanie vína, ktoré boli oproti reálnej možnosti jej nákupu navýšené, čo zabezpečil ním riadeným ekonomicky neopodstatneným, hospodársku podstatu podnikania obchádzajúcim a zisťovanie najvýhodnejšej ceny

simulujúcim nákupom tejto technológie v rámci reťazca firiem R., H. (ďalej len „R.“) a A., E. (ďalej len „A.“), pričom už pred uzatvorením zmluvného vzťahu Q. so spoločnosťou A. na dodávku uvedenej technológie a pred podaním žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku mal vedomosť o možnosti nákupu technológie na spracovanie vína za nižšiu cenu priamo od výhradného dodávateľa predmetnej technológie na Slovensku, spoločnosti R. a následne dňa 3. júla 2009 predložil na regionálne pracovisko PPA v Košiciach žiadosť o platbu č. 2 na sumu 425.366,05 €, ktorej prílohou bola aj faktúra od spoločnosti A., č. F002/2009 z 24. marca 2009 na sumu 289.083,89 € pre Q. za predaj technológie, hoci identická technológia bola spoločnosťou R. predaná spoločnosti A. podľa faktúry č. 2009042 z 23. marca 2009 za sumu 134.554 €, čím uvedeným spôsobom konal v rozpore s § 19 ods. 3 a § 31 ods. 1 písm. b/ zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, v rozpore s čl. VII ods. 3 zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku medzi spoločnosťou Q.Y. a Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „MPaRV SR“) č. KE00130 z 15. októbra 2008, pretože nezabezpečil hospodárne, efektívne a účinné vynaloženie verejných prostriedkov, ďalej konal v rozpore s princípmi „správneho finančného manažmentu“ zakotvenými vo finančných predpisoch - nariadení Rady č. 1605/2002 z 25. júna 2002 o finančných predpisoch uplatniteľných na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev, pretože nenakúpil zariadenie za najlepšiu cenu a vzniknutým rozdielom v cene technológie 154.529,89 € spôsobil škodu MPaRV SR na prostriedkoch všeobecného rozpočtu Európskej únie vo výške 57.948,71 € (37,5 % z rozdielu v cene) a na prostriedkoch štátneho rozpočtu Slovenskej republiky 19.316,24 € (12,5 % z rozdielu v cene).

2/ ako konateľ spoločnosti R. s. r. o., R., IČO: XXXXXXXXX (ďalej „R.“) podal dňa 30. apríla 2008 na regionálnom pracovisku PPA v Košiciach v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2007-2013, opatrenie 1.2 žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku financovaného z prostriedkov Programu rozvoja vidieka (EAFRD) a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky na realizáciu projektu „Výrobné a skladovacie priestory na výrobu vína“, kód projektu 120KE0800131 a následne 21. októbra 2008 podpísal zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. KE 00131, pričom v prílohe č. 14c žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku úmyselne uviedol údaje týkajúce sa nákladov na nákup strojov a zariadení na výrobu vína, ktoré boli oproti realnej možnosti ich nákupu navýšené, čo zabezpečil ním riadeným ekonomicky neopodstatneným, hospodársku podstatu podnikania obchádzajúcim a zisťovanie najvýhodnejšej ceny simulujúcim nákupom týchto strojov a zariadení v rámci reťazca spoločností R., S. s.r.o., A. (ďalej len „S.“), S. s.r.o., E. T. (ďalej len „S.“) a A., prostredníctvom majiteľov alebo konateľov menovaných spoločností, pričom ešte pred uskutočnením jednotlivých obchodných vzťahov zúčastnených podnikateľských subjektov a pred uzatvorením zmluvného vzťahu R. so spoločnosťou A. v rámci nákupu týchto strojov a zariadení a pred podaním žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku mal vedomosť o možnosti ich nákupu za nižšiu cenu priamo od výhradného dodávateľa predmetných strojov a zariadení na Slovensku spoločnosti R. a následne dňa 3. marca 2011 podal na regionálne pracovisko PPA v Košiciach žiadosť o platbu č. 1 na sumu 2.803.424,76 €, v prílohe ktorej predložil aj faktúry spoločnosti A. dokladujúce nákup strojov a zariadení, faktúra č. F001/2010 z 27. septembra 2010 na sumu 647.940 €, faktúra č. F002/2010 z 6. októbra 2010 na sumu 447.617 €, faktúra č. F003/2010 z 14. októbra 2010 na sumu 930.676 €, faktúra č. F004/2010 z 22. októbra 2010 na sumu 359.030 €, faktúra č. F005/2010 z 25. novembra 2010 na sumu 220.987 €, všetky vystavené pre R. za predaj vymenovaných strojov a zariadení, hoci identické stroje a zariadenia boli spoločnosťou R. predané spoločnosti S. podľa faktúry č. 2010235 z 23. septembra 2010 za sumu 140.000 €, podľa faktúry č. 2010236 z 4. októbra 2010 za sumu 8.355,47 €, podľa faktúry č. 2010239 z 4. októbra 2010 za sumu 118.900 €, podľa faktúry č. 2010240 z 4. októbra 2010 za sumu 48.500 €, podľa faktúry č. 2010243 z 12. októbra 2010 za sumu 185.400 €, podľa faktúry č. 2010244 z 12. októbra 2010 za sumu 203.400 €, podľa faktúry č. 2010245 z 12. októbra 2010 za sumu 114.000 €, podľa faktúry č. 2010257 z 21. októbra 2010 za sumu 120.000 €, podľa faktúry č. 2010339 z 23. decembra 2010 za sumu 33.786 €, čím uvedeným spôsobom konal v rozpore s § 19 ods. 3 a § 31 ods. 1 písm. b/ zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a v rozpore s čl. VII ods. 3 zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku medzi spoločnosťou R. a MPaRV SR č. KE 00131 z 21. októbra 2008, pretože nezabezpečil hospodárne, efektívne a účinné vynaloženie verejných prostriedkov, ďalej konal v rozpore s princípmi „správneho finančného manažmentu“ zakotvenými vo finančných predpisoch - nariadení Rady č. 1605/2002 z 25.

júna 2002 o finančných predpisoch uplatniteľných na všeobecný rozpočet Európskych spoločností, pretože nenakúpil stroje a zariadenia za najlepšiu cenu a vzniknutým rozdielom v cene strojov a zariadení 1.633.908,53 € spôsobil škodu MPaRV SR na prostriedkoch všeobecného rozpočtu Európskej únie vo výške 612.715,70 € (37,5 % z rozdielu v cene) a na prostriedkoch štátneho rozpočtu Slovenskej republiky vo výške 204.238,60 € (12,5 % z rozdielu v cene).

Za to ŠTS BB obžalovaného Š. C. podľa § 225 ods. 6 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 36 písm. j/ Tr. zák. a § 37 písm. h/ Tr. zák., § 41 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. odsúdil na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 11 (jedenástich) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a/, ods. 4 Tr. zák. súd zaradil obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 56 ods. 1 Tr. zák. súd obžalovanému uložil peňažný trest vo výmere 100.000 € s tým, že zaplatená suma peňažného trestu podľa § 57 ods. 2 Tr. zák. pripadá štátu. Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. súd pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jedného) roka. Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd obžalovanému uložil povinnosť nahradiť poškodenému MPaRV SR škodu vo výške 894.219,25 €. Podľa § 288 ods. 2 Tr. por. súd poškodeného so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku podal obžalovaný Š. C. prostredníctvom svojej obhajkyne JUDr. Gabriely Čechovej, advokátky so sídlom Štúrova 7, 040 11 Košice, odvolanie z 22. mája 2016.

V odvolaní uviedol, že sa stotožňuje so záverom ŠTS BB o tom, že výsluchy zamestnancov PPA Ing. C., Ing. J., Ing. G., Ing. C. a Ing. U. neposkytli súdu žiaden podklad pre uznanie viny, resp. pre oslobodenie spod obžaloby, nakoľko svedkovia neobjasnili obsah a rozsah pojmov týkajúcich sa schvaľovania, poskytovania a reálneho využitia finančných prostriedkov. Ani jeden zo svedkov však nespochybnil, že by prostriedky neboli použité v súlade s ich účelom a rovnako ani jeden zo svedkov nevysvetlil, prečo nebola zo strany PPA vykonaná žiadna kontrola ani po tom, ako OLAF predložil správu o nezrovnalostiach. Dovtedajšie kontroly nevykazovali žiadnu nezrovnalosť - všetky cenové relácie boli PPA predložené, a teda PPA o nich mala vedomosť. Následné tvrdenie, že cenová kontrola nie je v príručke, a preto ani nemôže byť predmetom kontroly PPA nemožno verifikovať, keďže rovnaké skutočnosti boli kontrolované zo strany OLAF-u. Obžalovaný tak nemohol mať pochybnosť, že by ním predložená cena strojov a zariadení mohla mať za následok nedodržanie pomeru medzi kvalitou a cenou, čo mu ako žiadateľovi bolo v správe vytýkané. Okrem toho, zákon č. 528/2008 Z. z., ktorý mal obžalovaný porušiť, nadobudol účinnosť až 1. januára 2010 pričom zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku bola podpísaná v roku 2009.

Ďalej obžalovaný poukázal na to, že ani jeden z pracovníkov PPA neobjasnil, čo konkrétne musí prijímateľ nenávratného finančného príspevku dodržať, aby dosiahol najvýhodnejší pomer medzi cenou a kvalitou. Namietal aj, že neboli vypočutí svedkovia obhajoby na okolnosti zmeny projektu, štruktúru nákladov na stavbu a technológiu, realizáciu stavebných prác v súvislosti s technológiou a tým spojenou kumuláciou celkovej ceny, ako aj na okolnosti týkajúce sa dopravy technológie cez terénne prekážky.

V II. časti odvolania obžalovaný vysvetlil, že neúplný výkaz alebo doklad, o ktorom pojednáva § 261 ods. 1 Tr. zák. je taký dokument, ktorým by žiadateľ úmyselne neuviedol aj také pravdivé alebo negatívne údaje, ktoré by poskytnutie prostriedkov z rozpočtu EÚ spochybňovali alebo sťažovali, napr. neuviedol by také údaje, ktoré účtovnú bilanciu žiadateľa zhoršujú. K takémuto konaniu zo strany obžalovaného nedošlo.

Vysvetlil, že neoddeliteľnou súčasťou zmluvy sú jej prílohy, ktoré zahŕňajú o. i. aj rozpočet obsahujúci názvy položiek, špecifikáciu stavebných prác, ich jednotkových cien, výmery, ceny strojov a zariadení atď. Všetky položky sú pevne stanovené a prísne účelovo viazané a ich zmena je možná len na základe konania o zmene projektu. Podľa zmluvy sú oprávnenými výdavkami všetky výdavky, ktoré sú nevyhnutné na realizáciu aktivít konkrétneho projektu tak, ako je to špecifikované v zmluve, ktoré spĺňajú podmienku, že vznikli v čase realizácie aktivít projektu a v súvislosti so stanoveným termínom ich ukončenia, a ktoré spĺňajú podmienku oprávnenosti výdavkov v zmysle príslušnej výzvy a boli

vynaložené v súlade so zmluvou, právnymi predpismi SR a ES. Predložením pravdivých a úplných podkladov príjmom príspevku, hoci aj o predraženom nákupe vínnej technológie, má poskytovateľ príspevku k dispozícii všetky relevantné údaje, a preto nielenže má možnosť, ale má aj povinnosť skontrolovať ich z hľadiska efektívnosti a hospodárnosti a po zistení, že sa takto nepostupovalo, je povinnosťou poskytovateľa predmetný príspevok neposkytnúť, resp. ho primerane krátiť. Predrazenie nákupu nie je znakom predloženia nesprávneho dokladu poskytovateľovi, príp. znakom použitia prostriedkov z rozpočtu Európskych spoločenských (ďalej len „ES“) na iný účel, ako boli pôvodne určené (k tomu vid' Justičná revue 68, 2016, č. 1, s. 37 - 51). Z vykonaného dokazovania nemožno vyvodit' ani záver, že konanie obžalovaného napĺňa znaky subvenčného podvodu podľa § 225 Tr. zák., keďže nebolo preukázané, že by žiadateľ poskytnutú platbu použil na iný, než deklarovaný účel, resp. že by zamlčal, alebo uviedol hrubo skreslené, príp. nepravdivé údaje, ktoré by pre posúdenie žiadosti poskytovateľom boli dôležité. Inými slovami, nebolo preukázané, že by žiadateľ PPA uviedol do omylu v otázke účelového použitia, resp. umelo vytvoril podmienky pre cenové relácie, keďže tieto PPA položkovite predložil a zdôvodnil tak, ako to správny orgán požadoval.

Ďalej namietal, že súdu neprislúcha nahrádzať práva poškodeného, ktorý je podľa § 46 Tr. por. povinný sám uplatniť svoj nárok a to tak, že z neho musí byť zrejmý dôvod a jeho výška. Uvedeným spôsobom poškodený na hlavnom pojednávaní z 18. februára 2016 nepostupoval. Súd nemá čo odhadovať spôsobenú škodu, keďže uvedenie dôvodu a výšky škody náleží poškodenému. Navyše, súd ani nevzal do úvahy tvrdenie svedka T., ktorý uviedol, že tovar dodal subdodávateľovi pod cenu.

Obžalovaný tiež vytýkal súdu prvého stupňa, že neprihliadal na odborné vyjadrenie Ústavu súdneho inžinierstva v Žiline (ďalej len „ÚSI“) len preto, že ho dal vypracovať syn obžalovaného. Prítom podľa tohto vyjadrenia by ceny predmetných strojov a zariadení boli u iných dodávateľov ešte vyššie. Pokiaľ ide o tvrdenie súdu, že konečný dodávateľ technológie nemal podnikateľskú minulosť, obžalovaný vysvetlil, že historická minulosť dodávateľa nebola podmienkou poskytovateľa. Z vyjadrení zástupcov PPA plynie, že táto ani toky medzi jednotlivými dodávateľmi nesleduje, pre ňu je podstatné len konečné uplatnenie výdavkov.

Na podklade týchto skutočností obžalovaný odvolaciemu súdu navrhol, aby napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. b/, d/ Tr. por. v celom rozsahu zrušil a aby podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil ŠTS BB na nové prejednanie a rozhodnutie, resp. aby odvolací súd sám rozhodol podľa § 285 písm. a/ Tr. por. a obžalovaného spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) oslobodil.

Podané odvolanie bolo v dňoch 9. a 28. júna 2016 doručené prokurátorovi a MPaRV SR na vyjadrenie. Ani jeden zo subjektov uvedenú možnosť nevyužil.

Spisový materiál bol spolu s odvolaním obžalovaného Š. C. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) riadne predložený na rozhodnutie 12. júla 2016.

Dňa 20. júla 2016 bolo najvyššiemu súdu doručené doplnenie odvolania obžalovaného C. z 19. júla 2016.

V doplnení obžalovaný uviedol, že ŠTS BB sa v rozsudku, resp. na pojednávaniach nijako nevysporiadal s jeho návrhmi na doplnenie dokazovania o výsluch ďalších svedkov. Na s. 16 rozsudku v tomto smere len stroho konštatoval, že by šlo o dôkazy, ktoré sa týkali okolností nepodstatných pre rozhodnutie, resp. okolností, ktoré boli zistené iným, už vykonaným dokazovaním. Uvedený postup - zamietnutie návrhu na vykonanie dokazovania naznačuje, že súd nadobudol presvedčenie o jeho vine skôr, ako to zákon predpokladá, čo navodzuje dojem, že ŠTS BB bol voči nemu zaujatý. Okrem toho, takéto odôvodnenie je v rozpore s požiadavkou na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozsudku podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ďalej namietal, že v konaní bol vypočutý len zanedbateľný počet svedkov, ktorí žiadne skutočnosti v neprospech obžalovaného ani neuviedli. Pre rozhodujúci záver súdu o tom, že štruktúre obchodného

vzťahu chýba hospodárska podstata a vykazuje znaky riadené procesu zo strany obžalovaného Š. C., neexistujú žiadne dôkazy. Súd pri tom nevypočul skutočných kľúčových svedkov, a síce E. R., Ing. H. E., A. E., W. T., H. J., Z. P., W. P., T. P. a Ľ. P., ktorí by s určitosťou množstvo nejasností vedeli vysvetliť.

Namietal aj skutočnosti zo s. 30 rozsudku, keď ŠTS BB bez bližšieho znaleckého skúmania porovnával náklady na prepravu z Talianska do Pezinka s transportom technológie do miesta určenia vo Viničkách. Preprava z Talianska sa zrealizovala za osem hodín, kým prekládka, vykládka a vysoko odborná montáž, vrátane uloženia technológie trvala štyri mesiace.

K svedkovi JUDr. O. uviedol, že je voči nemu osobne zaujatý, o čom svedčí aj to, že naňho podal desiatky trestných oznámení, ktoré boli odmietnuté ako nedôvodné. Šíri o ňom nepravdy a neustále sa mu usiluje škodiť. Takmer celý jeden zväzok je venovaný podaniam a udaniam, ktorých autorom je JUDr. O. a ktoré obsahujú zámerne skreslené skutočnosti. Pritom jeho výpoveď bola pre ŠTS BB kľúčovým dôkazom pri rozhodovaní o jeho vine.

K výške škody doplnil, že prípadne vzniknutú pohľadávku má MPaRV SR zabezpečenú platným záložným právom. Okrem toho, rozhodnutia PPA o vrátení nenávratných finančných príspevkov sú predmetom súdneho prieskumu na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 5S 167/2015 a pod sp. zn. 6 S 161/2015, ktorý odložil vykonateľnosť administratívnoprávnych rozhodnutí. Poukázal aj na to, že pohľadávka poškodeného z titulu vrátenia nenávratného finančného príspevku je smerovaná voči spoločnostiam R. a Q., kým v zmysle napadnutého rozsudku sa predmetná povinnosť ukladá samotnému obžalovanému. Škoda je tak uplatňovaná duplicitne a na strane štátu by jej plnením mohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu.

V ďalšej časti obžalovaný namietal postup súdu ohľadne predložených znaleckých posudkov a odborných vyjadrení, ktoré mali jasne preukazovať, že hodnota majetku, na ktorý boli poskytnuté finančné prostriedky štátu a EÚ (minimálne) zodpovedá objemu takto poskytnutých finančných prostriedkov. Je nepredstaviteľné, aby súd sám posudzoval odborné skutočnosti týkajúce sa hodnoty nehnuteľností. Ak mal nejaké pochybnosti ohľadne takto predloženého znaleckého posudku, potom mu nič nebránilo, aby dal vypracovať nový znalecký posudok. Namiesto toho sa ŠTS BB len stroho odvolal na hospodársku podstatu transakcií.

Do pozornosti súdu dal obžalovaný aj vyjadrenia Mgr. R. C. z 9. októbra 2013 a D. U. z 5. augusta 2014, ktorí zhodne potvrdili, že v súvislosti s kontrolou na mieste neexistujú žiadne správy, resp. že predmetom kontroly bola aj efektívnosť a hospodárnosť vynaložených prostriedkov a žiadne pochybenia sa v tomto smere nezistili. Súd nebral do úvahy ani to, že R. a Q. uskutočnili prieskum trhu a vybrali najvýhodnejšiu ponuku. Ani spôsob výpočtu škody, ktorý v rozsudku na s. 17 prezentoval ŠTS BB nemá žiaden podklad v súdnom spise, zákonnom ustanovení a už vôbec nie vo vyjadreniach a podkladoch poškodeného. Okrem toho, škodu si má uplatniť poškodený a nemá po nej pátrať súd ex offio.

Na záver obvinený namietal „hyper-rýchle konanie“, keď vysvetlil, že súd o komplikovanej veci rozhodol na piatich pojednávaniach v priebehu jedného mesiaca, počas ktorého odmietol väčšinu návrhov obhajoby. Takýto postup označil za rozporný s čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, keďže uvedené ustanovenie nemožno vykladať len tým spôsobom, že súdne konania nesmú byť príliš dlhé, ale aj v tom smere, že žiadne súdne konanie nesmie byť neprimerane urýchľované a unáhlené. Rýchlosť súdneho konania nesmie byť uprednostňovaná na úkor jej kvality.

Na podklade týchto skutočností navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. a/, b/, d/ Tr. por. zrušil a aby podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil na ŠTS BB, aby ju v potrebnom rozsahu znova prejednal a rozhodol, resp. aby ho podľa § 285 písm. a/ Tr. por. spod obžaloby prokurátora oslobodil.

Dňa 6. júna 2017 bolo najvyššiemu súdu doručené podanie obžalovaného Š. C. označené ako „Doloženie nového dôkazu a dodatočné vyjadrenie“ z toho istého dňa.

Obžalovaný uviedol, že po zrušení pôvodných rozhodnutí PPA z 5. mája 2015, č. 600/133 - R/2013/1 a MPaRV SR z 29. mája 2015, č. 11089/2015, podľa ktorých malo R. vrátiť 2.803.424,76 € mu bolo doručené nové rozhodnutie PPA z 29. mája 2017, č. 600/133-R/2013/2, podľa ktorého má R. vrátiť len časť nenávratného finančného príspevku vo výške 8.353,77 €. Vysvetlil, že nové rozhodnutie, na rozdiel od toho pôvodného, vychádzalo z doplneného administratívneho spisu, v ktorom sa nachádzali aj doklady, ktoré mali byť predmetom záverečnej správy OLAF-u. Poukázal aj na to, že PPA pri rozhodovaní zobrala do úvahy aj znalecký posudok ÚSI v Žiline, podľa ktorého zistená hodnota majetku korešponduje hodnote uvedenej v účtovníctve R.. Zopakoval, že aj podľa samotnej PPA sú závery správy OLAF-u absolútne nedôvodné. Aj dodatočne zistený rozdiel (8.353,77 €) predstavuje len neúmyselnú administratívnu chybu, ktorú medzičasom R. napravilo tým, že ju uhradilo.

Vo vzťahu k Q. uviedol, že voči rozhodnutiam PPA z 11. februára 2015, č. 600/107 - R/2013/1 a MPaRV SR z 28. apríla 2015, č. z. 11091/2015 prebieha súdne konanie na krajskom súde pod sp. zn. 5 S/167/2015, ktoré by sa s prihliadnutím na princíp právnej istoty, malo ukončiť rovnakým spôsobom ako vec týkajúca sa R. (sp. zn. 6 S/161/2015). Zopakoval, že ŠTS BB odmietol vypočítať obhajobou navrhovaných svedkov, resp. odmietol sa zaoberať ňou obstaranými znaleckými posudkami. Zdôraznil, že rozhodnutie PPA je v zmysle § 7 ods. 1 Tr. por. pre ŠTS BB záväzné, a preto pokiaľ samotný poškodený uvedie, že mu žiadna škoda nevznikla, resp. ak znalecký ústav skonštatuje, že dodávka technológií od spoločnosti A. nebola predražená, potom už len kvôli absencii škodlivého následku treba napadnutý rozsudok zrušiť.

K právnomu posúdeniu podľa § 261 Tr. zák. opäť zopakoval, že žiadne výkazy nefalšoval, neposkytol ani nesprávny, resp. neúplný doklad alebo výkaz a nikde ani nebolo konštatované, že by čo i len časť nenávratného finančného príspevku poskytol na iný účel. Pred podaním žiadosti o nenávratný finančný príspevok uskutočnilo R. prieskum trhu, vybralo najvýhodnejšiu cenovú ponuku a túto následne predložilo PPA. PPA teda mala k dispozícii všetky príslušné údaje a doklady týkajúce sa technológie ešte pred uzavretím zmluvy. Nemohla byť teda naplnená základná skutková podstata a s ohľadom na očividnú absenciu škody ani tá kvalifikovaná. Poukázal aj na absenciu subjektívnej stránky trestného činu. Ani znaky skutkovej podstaty podľa § 225 Tr. zák. nemohli byť naplnené, keďže ako to vyplýva zo záverov znaleckého posudku, hodnota technológie, ktorá bola obstaraná, zodpovedá hodnote nenávratného finančného príspevku. Podmienky pre získanie nenávratného finančného príspevku boli riadne splnené a preukázané, čo potvrdila aj PPA.

Najvyšší súd podľa § 317 ods. 1 Tr. por. po zistení, že niet dôvodu na zamietnutie odvolania podľa § 316 ods. 1 Tr. por. ani na zrušenie rozsudku podľa § 316 ods. 3 Tr. por., preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým obžalovaný Š. C. podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom mal na zreteli, že na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, možno prihliadnuť len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a dospel pritom k záveru, že odvolanie obžalovaného Š. C. je dôvodné.

Úvodom odvolací súd konštatuje, že pokiaľ ide o proces podávania žiadostí o poskytnutie nenávratných finančných príspevkov, podpisovania zmlúv, nákup špecifických vinárskych technológií prostredníctvom reťazca firiem (od R. cez A. k Q. v prípade skutku 1/, resp. od R. cez S., S. a A. k R. v prípade skutku 2/), ako aj podávania žiadostí o platby, z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že skutky sa stali tak, ako sú uvedené v obžalobe.

Jedinou spornou otázkou, ako to správne konštatuje ŠTS BB, bola tá, či postupné niekoľkonásobné navyšovanie cien za dodávanú technológiu malo nejaký hospodársky význam, resp. či jeho význam nespočíval práve a len v neodôvodnenom vylákaní rozpočtových prostriedkov ES a SR.

ŠTS BB v tomto smere dospel k záveru, že zo strany obžalovaného išlo od začiatku o vopred riadený

proces, ktorým výber najvýhodnejšieho dodávateľa len simuloval. Poukázal na to, že i) firma A. ako koncový dodávateľ strojov nemala s touto oblasťou podnikania žiadne skúsenosti, ii) označenie dodávaného tovaru bolo na faktúrach takmer identické, iii) výpovede svedkov R. a P. týkajúce sa zapojenia ich firiem do reťazca, vyzneli absolútne nedôveryhodne (bližšie viď s. 31 ods. 3 až 32 ods. 2), iv) proklamovaná výška nákladov súvisiaca s prepravou strojov z Pezinka do Viničiek sa v kontexte ceny dodávky z Talianska javí neprimerane vysoká (s. 30 ods. 2), v) svedkovi JUDr. O. sa mal obžalovaný C. zveriť, že projekt „nafúkoľ“, vi) svedok T. komunikoval s obžalovaným C. o tovare a cene zaň dávno predtým, ako si podal žiadosť na PPA, pričom svedok P., naopak, nikdy s T. osobne nerokoval (s. 30 ods. 4 - 31 ods. 2), vii) z cenových ponúk R.u pre S. sa javí, že svedok T. od začiatku vedel, že tovar v skutočnosti dodáva pre obžalovaného C. (s. 32 ods. 3), viii) dôvody pre zapojenie firmy S. do reťazca sa javia ako zmätočné a nelogické (s. 32 ods. 4 až 33 ods. 1).

A hoci podľa názoru najvyššieho súdu, takto vykonané dokazovanie smerovalo k posúdeniu vyššie uvedenej spornej otázky, závery z neho plynúce možno vyhodnotiť ako predčasné, keďže boli založené na neúplne zistenom skutkovom stave (§ 321 ods. 1 písm. b/ Tr. por.), resp. medzičasom (hlavne po vydaní prvostupňového rozsudku) vznikli pochybnosti o správnosti skutkových zistení (§ 321 ods. 1 písm. c/ Tr. por.).

Súd prvého stupňa pochybil, keď nevykonával všetky dôkazy týkajúce sa postavenia, resp. účelu spoločností S., S. a predovšetkým A. (§ 2 ods. 10 Tr. por.). Vo veci je nutné doplniť dokazovanie v tom smere, či v prípade popísaného reťazca ide skutočne o „umelo vytvorené, resp. nastrčené spoločnosti“, ktorých jediným cieľom bolo vytvoriť predpoklady pre navýšenie cien alebo, naopak, ich zapojenie do obchodu malo konkrétny ekonomický zmysel, keďže postupné navyšovanie faktúr odzrkadľovalo realizované práce, resp. poskytnuté služby.

Pokiaľ ide spoločnosť S., v tomto smere považuje odvolací súd za potrebné doplniť dokazovanie o trestný spis svedka R., ktorý je na ŠTS BB vedený pod sp. zn. 3 T 25/2012, resp. ako listinný dôkaz vykonať rozsudok ŠTS BB z 23. januára 2014 a uznesenie najvyššieho súdu z 27. februára 2014, sp. zn. 4 To 5/2014. V prípade spoločnosti S. dopĺňať dokazovanie nie je potrebné, keďže, ako to vyplýva z obchodného registra, ide o spoločnosť obžalovaného Š. C.. Vo vzťahu k spoločnosti A. bude potrebné vykonať celé penzum dôkazov, ktoré boli zaobstarané v prípravnom konaní, avšak v konaní pred súdom neboli oboznámené. Konkrétne, zo zv. I ide o elektronickú komunikáciu medzi svedkami JUDr. O., Q. C., resp. ďalšími osobami (č. l. 204 - 214), zo zv. II ide o zápisnicu o vydaní veci a zápisnicu o odňatí veci (č. l. 310 - 316), ďalej listiny týkajúce sa výkonu daňových kontrol zameraných na oprávnenosť uplatnenia nadmerného odpočtu DPH spoločnosťou A. za príslušné zdaňovacie obdobie (č. l. 390 - 411), listiny pojednávajúce o priradení digitálnych podpisov k účtu spoločnosti A. (č. l. 518 - 521), kúpnu zmluvu medzi Slovenským pozemkovým fondom (ďalej len „SPF“) a spoločnosťou A. (č. l. 526 - 531), zo zv. III je treba vykonať mandátnu zmluvu medzi spoločnosťami Z. s. r. o. a A. (č. l. 654 - 657), zmluvu o sprostredkovaní medzi Q. s. r. o. a A. (č. l. 671 - 674). Zo zv. VI odvolací súd poukazuje na vybrané faktúry za prepravu dodávaných strojov od talianskeho dodávateľa pre spoločnosť R. (č. l. 1469, 1472), zo VIII na potvrdenia týkajúce sa výberov hotovosti, vystavených šekoch, resp. bezhotovostných prevodoch z účtov spoločnosti A. (č. l. 1983 - 1985, 1992 - 1993, 1996 - 2002, 2006 - 2012, 2054 - 2055, 2059 - 2060, 2063, 2075 - 2077, 2080 - 2081, 2083), zo zv. IX na dodatočný platobný výmer Daňového úradu Kráľovský Chlmec (ďalej len „daňový úrad“) týkajúci sa zníženia uplatneného nadmerného odpočtu DPH (č. l. 2105 - 2113), ako aj na rozhodnutie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „finančné riaditeľstvo“), ktorým bolo vyššie uvedené rozhodnutie daňového úradu potvrdené (č. l. 2157 - 2165), ďalej rozsudok najvyššieho súdu z 20. marca 2013, sp. zn. 8 Sžf 55/2013 (č. l. 2705 - 2709), ako aj rozsudok najvyššieho súdu z 22. mája 2014, sp. zn. 8 Sžf 56/2013 (č. l. 2850 - 2852).

Okrem dôkazov, ktoré boli obstarané už v prípravnom konaní, odvolací súd považuje za potrebné doplniť dokazovanie aj o nové dôkazy (§ 311 ods. 4 Tr. por.). Ide hlavne o znalecký posudok ÚSI Žilina č. 60/2017 z 8. marca 2017 predložený obžalovaným Š. C.. Na tomto mieste odvolací súd upozorňuje súd prvého stupňa na znenie § 144 ods. 2 Tr. por. v spojení s § 144 ods. 1 Tr. por. (poučenie o

význame znaleckého posudku, resp. prípadných trestných následkoch vedome nepravdivého znaleckého posudku), § 145 ods. 5 Tr. por. (potreba doručiť predložený znalecký posudok prokurátorovi a ostatným stranám, ktorých záujmov sa dotýka), a § 268 ods. 2 Tr. por. v spojení s § 258 ods. 2, ods. 3 Tr. por. (vypočítať znalca na hlavnom pojednávaní). Odvolací súd pripomína, že znalca bude treba vypočítať aj na jeho znalosť trestného spisu (obsah podkladov, z ktorých pri vypracovaní znaleckého posudku čerpal) a následne sa bude treba dôsledne vysporiadať s dôkaznou hodnotou takto podaného znaleckého posudku. Bude potrebné správne vyhodnotiť relevanciu informácií týkajúcich sa všeobecnej hodnoty obstarávaného majetku (vrátane vinárskych technológií, ktoré sú predmetom tohto konania), ako aj hodnoty nákladov, vykládky a montáže strojov, t. j. toho, čo podľa tvrdenia obžalovaného malo tvoriť hospodársku podstatu navyšovania ceny. Za predpokladu, že súd prvého stupňa dospeje k záveru, že určitá časť finančných prostriedkov (ktorými sa mala kumulovať konečná cena) by teoreticky mohla byť využitá v súvislosti s vyššie uvedenými prácami, potom si vo svetle § 261 ods. 4 písm. a/ Tr. zák. a § 225 ods. 6 Tr. zák. v spojení s § 125 ods. 1 Tr. zák., ale aj z dôvodov, pre ktoré odvolací súd vo vzťahu k výroku o náhrade škody postupoval podľa § 321 ods. 1 písm. f/ Tr. por. (viď nižšie), bude musieť vyjasniť, či ďalšie dokazovanie zamerané na určenie konkrétnej výšky ceny nákladov, vykládky a montáže strojov, nepresahuje potreby trestného stíhania.

K posudzovanej otázke považuje odvolací súd za nevyhnutné, aby súd prvého stupňa doplnil dokazovanie aj o príslušné administratívnoprávne rozhodnutia PPA a MPAVR SR vydané voči Q. a R. vo veciach vrátenia nenávratných finančných príspevkov, resp. (všetky doposiaľ neoboznámené) súdne rozhodnutia, ktorým krajský alebo najvyšší súd tieto podrobil správneho prieskumu (tu viď aj odpoveď MPAVR SR z 12. júna 2017 s prílohami). Odvolací súd upozorňuje, že ani obhajobná argumentácia obžalovaného Š. C. ohľadne aplikácie § 7 Tr. por., pojednávajúceho o posudzovaní predbežných otázok, nemôže ostať nepovšimnutá.

Podľa mienky odvolacieho súdu, na základe takto doplneného dokazovania si bude možné bez akýchkoľvek pochybností utvoriť názor na hospodársku podstatu realizovaných transakcií.

Pokiaľ ide o rozsah kontrolných právomocí poskytovateľa príspevkov (PPA, resp. MPAVR SR), ako aj povinnosť obžalovaného efektívne nakladať s verejnými prostriedkami (a s tým spojenou právnou kvalifikáciou skutkov), odvolací súd považuje za potrebné ako listinné dôkazy vykonať správy MPAVR SR k dožiadaniu (č. l. 1833 - 1835, 1838 - 1839) a predovšetkým samotné zmluvy o poskytnutí nenávratných finančných príspevkov (vrátane príloh a dodatkov) (č. l. 1109 - 1120; 1316 - 1354). V tomto smere odvolací súd upriamuje pozornosť súdu prvého stupňa na čl. III bod 4 - 8, 10, čl. VII bod 1, 3, 6, 12, 16, ako aj na znenie § 278 ods. 2 Tr. por., podľa ktorého súd môže pri svojom rozhodnutí prihliadať len na skutočnosti, ktoré boli prebraté na hlavnom pojednávaní, a opierať sa o dôkazy, ktoré boli na hlavnom pojednávaní vykonané.

Za dôvodnú vyhodnotil odvolací súd aj tú časť odvolania obžalovaného, v ktorej namietal, že ŠTS BB sa nedostatočne vysporiadal s jeho návrhmi na doplnenie dokazovania. Aj podľa mienky odvolacieho súdu, pokiaľ súd prvého stupňa dospeje k záveru, že obžalovaným navrhované dôkazy neboli spôsobilé priniesť viac svetla do prejednávanej veci, keďže okolnosti, ktoré majú byť predmetom dokazovania boli dostatočne preukázané inými vykonanými dôkazmi, bolo treba konkrétne vysvetliť, o aké preukázané okolnosti išlo a čím - ktorými dôkaznými prostriedkami tieto okolnosti boli preukázané, resp. z akého dôvodu by obhajobou navrhované doplnenie dokazovania nesmerovalo k zisteniu skutkového stavu (§ 168 ods. 1 Tr. por.). V tomto zmysle ide odvolaciemu súdu predovšetkým o navrhnutých svedkov obhajoby (R., Ing. E., E., T., J., Z. a T. P., P. a P.), u ktorých ŠTS BB v kontexte vyššie uvedeného nepostupoval. V tomto smere sa však najvyššiemu súdu (na margo argumentácie obžalovaného) žiada dodať, že predmetné pochybenie nezakladá dôvody pre zaujatosť konajúceho súdu.

Pokiaľ ide o výroky o náhrade škody (§ 321 ods. 1 písm. f/ Tr. por.), odvolací súd upozorňuje súd prvého stupňa, že jednou z podmienok pre postup podľa § 287 ods. 1 Tr. por. je existencia pasívnej legitimácie obžalovaného (R 48/1962). Musí to byť obžalovaný a nie právnická osoba, v mene ktorej obžalovaný ako štatutárny orgán konal, kto by v prípadnom civilnom konaní (resp. konaní pred iným

orgánom) bol povinný spôsobenú škodu nahradiť. Okrem toho, v posudzovanom prípade sa súd dostatočne nevysporiadal s otázkou prípadnej výlučnej pôsobnosti PPA, resp. MPaRV SR (ako prvostupňového, resp. odvolacieho správneho orgánu podľa § 7 a § 17 zákona č. 543/2007 Z. z. o pôsobnosti orgánov štátnej správy pri poskytovaní podpory v pôdohospodárstve a rozvoji vidieka v znení neskorších predpisov) viesť a rozhodovať v rámci osobitného administratívnoprávneho konania o navrátení poskytnutého nenávratného finančného príspevku (o to viac, že tieto konania už sčasti aj prebehli).

Z tohto pohľadu je námietka obžalovaného Š. C. o procesne nesprávnom uplatňovaní náhrady škody zo strany MPaRV SR predčasná, keďže, ako sme uviedli, súd prvého stupňa si nevyjasnil otázku, či si svojim postupom „neatruhoval“ kompetenciu správnych orgánov (resp. či môže uplatnený nárok priznať na inom právnom podklade) a rozhodnúť o vrátení poskytnutých príspevkov, a to dokonca vo vzťahu k obžalovanému, ktorý (ako fyzická osoba) príspevky ani nečerpал (k tomuto per analogiam porovnaj rozsudok najvyššieho súdu z 27. februára 2014, sp. zn. 4 To 5/2014).

Na podklade vyššie formulovaných úvah, rozhodol najvyšší súd tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. b/, c/, f/ Tr. por. napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a s ohľadom na rozsah dokazovania, ktoré je treba vo veci doplniť (čo by bolo pre odvolací súd spojené s neprimeranými ťažkosťami), podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil ŠTS BB, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.